

L'ART DEL PAGÉS

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRÁFICA.

BIBLIOGRAFÍA.

Patología vitícola.

S' ha publicat la 2.ª edició d' aquesta obra, deguda al Llicenciat en Ciències y Pericial d' Aduanas en Port Bou, D. Joan Rodriguez Ruiz. En ella s' exposan las afeccions mes principals á que están subjectes los ceps, la historia compendiada de cada una y los procediments industrials de resultats mes eficassos pera combátrelas.

Lo Sr. Rodriguez cumpleix ab lo lema que estampat al devant de son llibre, diu: «Un dels fets que mes distingeixen al sigle present es la popularitat cada dia major dels coneixements científichs,» donchs que divideix son treball sobre malalties del cep en quatre parts; comprénent en la primera, las afeccions produhidas per lo desarrollo de bolets parassitaris d' exíguas dimensions, tals com: lo *pourridié*, *black-rot*, *carbuncle*, *oidium* y *mildiu*. En la 2.ª s' ocupa dels accidents, qual causa inicial no trovantse encara perfectament definida, deuen son nom á

la similitut de sas manifestacions ab certs mals de que adoleix lo regne animal, y son: la *clorosis*, *gangrena*, *abort*. La 3.ª parla de las malalties resultants d' influencias meteóricas, com los efectes de las *geladas*, las consecuencias de las *plujas persistentes* y de las *pedregadas* y en la 4.ª descriu las afeccions en las que es un insecte l' element desorganizador de las funciones vitals de la planta citant lo *trombidi*, la *pirala*, lo *griburi*, l' *esfinge*, la *altisa*, lo *corch* y la *filoxera*.

Aquesta es la impressió que n' hem tret de la *Patología Vitícola* del Sr. Rodriguez al fullejarla. ¡Tant de bó que n' hi haguessin forsas d' aficionats á la publicació d' obras pera la agricultura práctica, com la que acabém de rebre!

Monte-pio de Montserrat.

Agrahím i' envío de la *Memoria* que la Comissió Directiva de la Societat catalana de socorros mútuos, fundada en Buenos-Aires en 1.er de Janer de 1857, presentá á sos consocis en la Asamblea del 13 de Mars del present any. En ella 's revela 'l bon estat de tal Associació benéfica.

Digna d' elogi es la conducta observada per nostres compatricis de l' altre banda dels mars, que tant se desvetllan pera enaltir lo bon nom de Catalunya é Illas Balears, assistintse com á bons germans en los casos de malaltia en que mes falta fan los cuydados de familia, prodigats en la parla de nostres pares y avis, especialment en los moments mes crítichs de la vida del home.

Encara van mes enllá nostres compatricis, puig no

consolantse en cumplir relligiosament l' adagi de nostra terra, que diu: *en lo llit y en la presó, coneixerás ton companyó*, fins després de morts queda honrada sa memoria d' una manera digne.—T.

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRACTICA.

Animals enmelsats.

Sembla que en alguns pobles del Ampurdà han mort diferents caps de bestiar boví y caballar, del carbuncle sintomàtic y que, á consecuencia d' aixó, se reuniren diversos propietaris del poble de Riumors (Figueras), acordant probar la vacunació profiláctica d' aquesta mortífera malaltia per lo procediment últimament aconsellat, y que difereix del que practica Mr. Pasteur, pera prevenir lo desentrotllo de la febre carbuncosa ó *mal de melsa*.

A aquest objecte, D. Joan Arderius, acompanyat d' altres veterinaris d' aquell districte, ha practicat la citada operació en 102 caps de bestiar boví y caballar per encàrrech de sos propietaris de Riumors.

Es digna de tot elogi la decisió d' aquells propietaris que, encara que ab lo desitj de lliurar-se d' un mal que causa tots los anys innumerables baixas á sa riquesa pecuaria, han exposat sensa reparo un gran capital als resultats d' un procediment casi ignorat en nostre pays, ja que creyém que son las primeras probas que en Espanya se fan del mateix.

Si, com esperém los resultats d' aquestas vacunacions son iguals als obtinguts ja en altres nacions, seria bó que las demés poblacions amenassadas de la malaltia seguisen la conducta y l' exemple del poble de Riumors. Aixís ho diu *El Ampurdanès* de Figueras.

Per nostra part, felicitem al distingit professor de veterinaria y particular amich Sr. Arderius y li posém á sa disposició las planas de L' ART DEL PAGÈS, esperant se dignará omplirne algunas, ab lo qual accedirà als desitjos d' aquesta redacció y farà un bé á nostra pagesia.

Eynas ó máquinas pera regar. (*)

II.

No tots los propietaris tenen las suas masias prop de corrents d' aygua, sino que al contrari la majoria no vehuen corre aygua sino quan plou, y al volguerla buscar se ls posa un nuvol gran.

Alguns ab lo desitj natural de que l' aygua vaji per ella sola á sas propietats, han obert minas, que no han dat per resultat mes que disgustos per los seus hereus.

Entre obrir una mina ó fer un pou, la experiencia demostra salvass raras escepcions, que havém de decidirnos per lo pou puix los gastos que ocasiona una mina son tan grans, que los interessos d' aquet capital, serian mes que suficients per aixecar l' aygua de un pou, per los medis mes costosos.

Alguns càlculs ho demostrarán.

Lo terme mitj de llargària de una mina pot calcularse per lo menos de 1000 metros, y son cost en los casos favorables de 5 pessetas lo metro, total 5000 ptas.

Lo terme mitj d' un pou posemlo á 20 metros, y son cost tot vestit, que en molts casos no es necessari, á 12 ptas el metro, total 240 ptas.

La diferencia en los gastos de construcció 4760 ptas, que al 6 per cent son 285 ptas. cada any.

A mes ab una mina hi ha que passar per terrenos d' altres propietaris, y lo dia que las ayguas mancan ó quan lo temps es molt sech, los treballs de la mina son inútils.

Quan un pou á causa de la sequetat pert l' aygua, afondintlo casi sempre s' en troba mes, y tots los treballs anteriors serveixen del mateix modo.

Suposant donchs que hi ha en la finca un pou prou abundant, tindrem de pouar l' aygua, y aquí entra l' aplicació de las máquinas.

(*) Vegis lo número anterior.

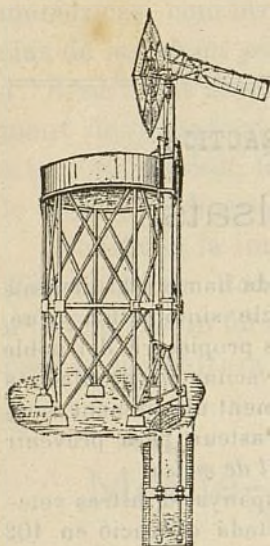

Fig. 189.

Pera treuere aygua de un pou, no podém emplear mes que l'home, las bestias, lo vent, ó 'l vapor, puix veyám quin resultat dona cada hu.

Un home ab una corda, curriola y dos galledas, puja á regular profunditat 8 cargas per hora, y suposant que pogués ferho tot lo dia, costa la carga d' aygua 3 céntims de pesseta.

Un animal regular ab un bojit ó senia, puja 30 cargas per hora, y costa de manutenció 1 pta. 50 céntims diaris, ó siga 15 céntims per hora de treball.

Lo cost del animal y maquinària es proximament 1500 ptas.

La amortisació é interès 5 céntims per hora.

Resulta donchs que per un céntim, tenim una carga y mitja d' aygua, á mes un animal necessita á certs ratos un home que 'l cuydi.

Los molins de vent varian segons sa potencia y construcció.

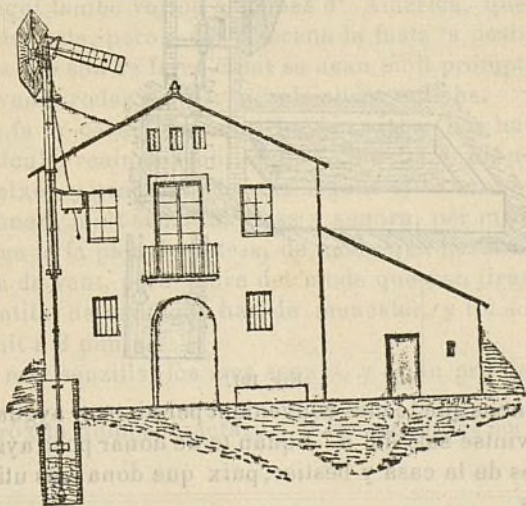

Fig. 190.

Los que fá la casa Soler de Barcelona, carrer d' Ausias March número 149, y que son los mes usats, donan los resultats següents:

Un moli complet ab bomba, canons, bergas, tot comprés, es á dir funcionant, si es de

	N.º 1	N.º 2	N.º 3.
costa proximament	720 pts.	1800 pts.	3600 pts.
1.ª amortisació é interès d'aquets dinérs es	24 cts.	60 cts.	120 cts.
per dia, y donan á 6 horas de vent per dia	24 cgs.	90 cgs.	480 cgs.

d' aygua, lo que fá que per un céntim tenim 1 carga, una carga y mitxa, ó 4 cargas segons quin número empleyem.

Una máquina de vapor de 2 caballs, ab sas bombas, tubos, transmisions y altres endergas, val próximament 4500 ptas.

Son funcionament costa sobre 85 céntims per hora, y necessita un home hábil.

L' amortisació é interés del capital val 6 céntims per hora, y en eix temps dona unas 90 cargas d' aygua, lo que posa lo preu de una carga á 1 céntim.

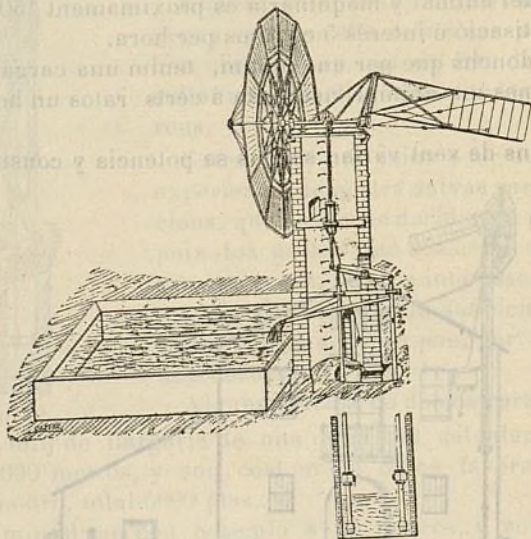

Fig. 191.

Se veu donchs que lo mes convenient per aixecar aygua es lo moli de vent, servintse sols del n° 1 quan te de donar poca aygua no mes que pels usos de la casa y bestiar, puix que dona mes utilitat quant mes gran es.

Pera sa instalació se necessita saber la fondària del pou, la alsada que se vol fer pujar l' aygua, y si la situació es despejada ó hi ha arbres vehins.

Los molins de vent; eran ja utilisats per los romans, y no se han extés tant com deurian, per haber continuat construintlos sense cap adelanto, puix es sols de molt poch temps que se han fet probas pera regularlos, y sense aixó las tempestats los destrueixen.

En la provincia de Murcia y encontorns de Cartagena, es lo punt d'Espanya que n' hi ha mes, arribant á contarsen á simple vista mes de 300, pero tots de 4 ó 6 palas, com los tenian la gent del temps d' en Sancho Panza, y que donan molt poch resultat. Ab molt poca diferencia n' hi ha un com aquestos al peu de Pedralves.

Aquestos molins necessitan un home que 'ls cuidi, perque quan cambia lo vent ha de anar á jirarlos, tirant una corda y lligantla á uns pals que al voltant de la torre hi ha clavats.

Quan ve vent fort, se te de traure las velas, aixó fá que no treballan just quan podrian fer mes feina, y pera pararlos se lligan y trauhen las velas.

Per evitar aquestos destorbs, se han fet varias probas que han donat lloch á varios sistemas, pero tots tenen molts inconvenients pera salvarse dels vents forts, y no poden ser de grans midas donchs resultan molt pesats.

Han vingut també varios sistemas d' América, que tots son ab las palas de fusta, pero á sol y serena la fusta 's desballesta, y los moviments que son de ferro culat se usan molt prompte, y hem vist que se 'n van á rodar primer qu' els altres antichs.

Los que fa la casa Soler, que havem vist y nos han servit pera nostres càlculs, realment fan lo que se desitja d' un moli.

Se dirijeixen y graduan ells sols segons si lo vent es fort ó no, y de una manera molt senzilla, dolsa y segura, per medi de una inclinació que té la pala de detrás, de modo que basta mirarne un d' ells un dia de vent, pera veure del modo que van jirantse, buscant sols la cantitat de vent que han de menester, y tot son moviment está reduhit á 3 punts.

Son los mes senzills, los mes segurs, y están privilegiats per 20 anys.

En lo próxim número tractarém de las máquinas per aygua-molls ó estanys.

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRÍCOLAS.

Aygua de vegetació. — Es molt convenient als agricultors conèixer y usar l' aygua de vegetació, per medi de la qual se multiplica extraordinariament lo blat, las fruytas y llegums. Sa composició es tan fácil com curiosa y sempre ha tingut bon éxit. Se fá del modo següent: se pren una part de nitre y duas de sal comú, aquestas sals se posan juntas en un gresol: quan están fosas s' aparta lo

gresol del foc, se deixa refredar, y estanho se tira à cada lliura d'aquet material cinch azumbres d'aygua, y ab allò se regan los arbres y plantas. La eficacia de dita aygua està experimentada: las plantas y llegums regadas ab ella engruixeixen, creixen prodigiosament y tenen un gust excellent. Los fruyters, del mateix modo, produheixen ab abundancia; avans de sembrar lo blat, humitejanllo en ella fins que se inflin los grans, multiplica infinit. La fecunditat que aquesta aygua dona à las plantas y llevors consisteix en las sals que conté, las quals atrauen poderosament la humitat de la admósfera, y aixis se veuen las plantas regadas ab ella omplirse en las nits mes secas d'una rosada abundant, al pas que las immediatas que no han rebut aquest benefici están casi sense humitat.

Aixis ho esplica una revista extranjera.

Exportacio de suro —La exportació de suro per las aduanas de la Península, durant l'any anterior, alcansà las següents xifras, segons datos oficials.

Suro en pannas 1.963,467 kilógrams valorats en 942,434 pessetas; 16,357 miles de carradets ab un valor de 163,570 pessetas, y 1.194,902 miles de taps equivalents à pessetas 16.728,628.

Dits datos comparats ab la exportació de 1885 donan un augment à favor de 1886 consistent en 375,176 kilógrams de suro en panna y 163,686 milers de taps valorats en 180,085 y 2.291,604 pessetas respectivament.

Lo fret en los vins. —Segons diu lo *Journal des Expositions*, M. Ginnet proposa que 's sometin los vins à l'acció de un fret intens, produhit artificialment en uns cilindres per medi d'una màquina pneumática. L'aigua natural continguda en lo vi se transforma aixis en petits cristalls de glas, los ferments son destruits y 's precipitan ab las materias albuminoides y pesants qu'estavan en suspensió en lo vi. Aquest diposit se separa per decantació al mateix temps que 's retira una part ó la totalitat dels cristalls de glas formats; d'aquesta manera s'augmenta la fixesa del alcohol, se realza la aroma y gust y s'assegura la seva conservació.

Aquest procediment ha sigut ensajat per lo comité agricól d'Orán y s'estudia actualment per la administració francesa.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, TAPINERÍA, 17.—BARCELONA.